

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/52/2022
Identifikačné číslo spisu: 8114205888
Dátum vydania rozhodnutia: 22.03.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:8114205888.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Eriky Čanádyovej v spore žalobcu KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefaničova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, proti žalovanému Fakultná nemocnica s poliklinikou J. A. Reimanna, so sídlom Hollého 14, 081 81 Prešov, IČO: 00 610 577, zastúpenému Advokátska kancelária GOGA a spol., s.r.o., so sídlom Kupeckého 4, 040 01 Košice, IČO: 36 863 947, o zaplatenie sumy 170.038,15 eura s príslušenstvom, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 2Cob/19/2021-284 z 31. marca 2022, takto

rozhodol:

Dovolací súd m e n í rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 2Cob/19/2021-284 zo dňa 31. marca 2022 v dovolaní napadnutom výroku, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch pod bodmi II. a IV. tak, že žalobu v tejto časti z a m i e t a a žalovanému proti žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania.

Žalovaný má proti žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 21Cb/105/2014-71 z 24. novembra 2016 konanie v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 34.001,63 eur, v časti týkajúcej sa zaplatenia 9% ročného úroku z omeškania zo sumy 34.001,63 eur od 2. marca 2010 do zaplatenia, v časti týkajúcej sa zaplatenia 9% ročného úroku z omeškania zo sumy 34.001,63 eur od 1. marca 2010 do 1. júna 2010, v časti týkajúcej sa zaplatenia 9% ročného úroku z omeškania zo sumy 34.001,63 eur od 3. marca 2010 do 1. septembra 2010 a v časti týkajúcej sa zaplatenia 9% ročného úroku z omeškania zo sumy 13.985,21 eur od 1. marca 2010 do 1. decembra 2010 zastavil, žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 118.292,04 eur, 9% ročný úrok z omeškania zo sumy 34.001,63 eur od 2. júna 2010 do zaplatenia, 9% ročný úrok z omeškania zo sumy 34.001,63 eur od 2. septembra 2010 do zaplatenia, 9% ročný úrok z omeškania zo sumy 34.001,63 eur od 2. decembra 2010 do zaplatenia, 9% ročný úrok z omeškania zo sumy 16.287,15 eur od 2. marca 2011 do zaplatenia a paušálnu náhradu

nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40 eur, všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, a priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 40%.

2. Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že dňa 31. mája 2006 uzatvoril žalobca ako poistiteľ so žalovaným poistnú zmluvu číslo: XX-XXXXXXX. Zmluvný vzťah založený touto zmluvou sa s poukazom na ust. § 261 ods. 1, 2 a 6 Obchodného zákonníka účinného v čase uzavretia predmetnej zmluvy posudzoval podľa Obchodného zákonníka. Konštatoval, že súčasťou zmluvy sú všeobecné poistné podmienky (ďalej len „VPP“), osobitné poistné podmienky (ďalej len „OPP“), zmluvné dojednania a vložky, ktoré upravujú jednotlivé druhy poistenia, na ktorých sa zmluvné strany dohodli. Predmetom poistnej zmluvy číslo: XX-XXXXXXX je živelné poistenie, poistenie strojov, poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone činnosti zdravotníckeho zariadenia a poistenie všeobecnej zodpovednosti za škodu. Celkové ročné poistné bolo dohodnuté vo výške 4.097.333 Sk, t. j. 136.006,54 eur. Zmluvnými stranami bolo ďalej dohodnuté, že poistné sa bude platiť v štvrtročných splátkach vo výške 1.024.333 Sk, t. j. 34.001,63 eur a je splatné 1. júna, 1. septembra, 1. decembra a 1. marca príslušného kalendárneho roka. Poistná zmluva bola uzatvorená na dobu určitú na obdobie 60 mesiacov - od 1. júna 2006 do 1. júna 2011. Účinnosť predmetnej poistnej zmluvy bola od 1. júna 2006. Bolo dohodnuté, že poistné obdobie je jeden kalendárny rok.

3. Vykonaným dokazovaním mal ďalej za preukázané, že žalovaný uhradil žalobcovi poistné len k dátumu 28. februára 2010. Pôvodnou žalobou v spojení s jej rozšírením si žalobca voči žalovanému uplatnil poistné za obdobie od 1. marca 2010 do 1. júna 2011 v celkovej výške 170.038,15 eur. Konštatoval, že žalobcovi však vznikol nárok na poistné len za obdobie od 1. marca 2010 do 18. apríla 2011, keďže ku dňu 18. apríla 2011 poistenie podľa § 801 Občianskeho zákonníka zaniklo, tak ako to vyplýva z písomného oznámenia žalobcu zo dňa 18. augusta 2011, ktoré bolo adresované žalovanému. Za obdobie od 1. marca 2010 do 18. apríla 2011 vznikol žalobcovi voči žalovanému nárok na poistné vo výške 152.293,67 eur. Poukázal na to, že žalobu v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 34.001,63 eur, ktorá predstavuje poistné za obdobie od 1. marca 2010 do 31. mája 2010, vzal žalobca späť potom, čo akceptoval premlčaciu námietku vnesenú zo strany žalovaného. Poistné za obdobie od 1. júna 2010 do 18. apríla 2011, ktoré ostalo, okrem iného, predmetom tohto konania predstavuje sumu 118.292,04 eur. Na zaplatenie tohto poistného vznikol žalobcovi voči žalovanému nárok. Pokiaľ ide o poistné za obdobie od 19. apríla 2011 do 1. júna 2013 vo výške 17.744,48 eur spolu s 9% p.a. úrokom z omeškania z tejto zmluvy od 2. marca 2011 zamietol. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobcovi voči žalovanému nevznikol naň nárok, keďže poistný vzťah založený predmetnou poistnou zmluvou netrval počas celého pôvodne dohodnutého obdobia, t. j. od 1. júna 2006 do 1. júna 2011, ale len do 18. apríla 2011. Súd prvej inštancie poukázal na znenie ustanovenia § 261 ods. 1 Obchodného zákonníka, účinného ku dňu uzatvorenia poistnej zmluvy medzi sporovými stranami, t. j. ku dňu 31. máju 2006, pričom táto časť zákona upravuje záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi, ak pri ich vzniku je zrejmé s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti.

4. Ďalej poukázal na ustanovenie § 261 ods. 1 Obchodného zákonníka (správne 2 - poznámka dovolacieho súdu) účinného ku dňu 31. máju 2006, podľa ktorého sa touto časťou zákona spravujú takisto záväzkové vzťahy medzi štátom, samosprávnou územnou jednotkou alebo právnickou osobou zriadenou zákonom ako verejnoprávna inštitúcia, ak sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky a podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti. Na tento účel sa za štát považujú aj štátne organizácie, ktoré nie sú podnikateľmi, pri uzavieraní zmlúv, z ktorých obsahu vyplýva, že ich obsahom je uspokojovanie verejných potrieb.

5. Poukázal aj na ustanovenie § 261 ods. 6 Obchodného zákonníka účinného ku dňu 31. máju 2006, podľa ktorého zmluvy medzi osobami uvedenými v odsekoch 1 a 2, ktoré nie sú upravené v hlave II tejto časti zákona, a sú upravené ako zmluvný typ v Občianskom zákonníku, sa spravujú príslušnými ustanoveniami o tomto zmluvnom type v Občianskom zákonníku a týmto zákonom.

6. Konštatoval ďalej, že neobstojí tu argumentácia žalovanej strany v tom smere, že ak by sa malo aplikovať ustanovenie § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka, tak vo vzťahu k žalovanému by to mohlo

byť len vo vzťahu zabezpečovania verejných potrieb, keďže vyslovil názor, že obsahom celej predmetnej poistnej zmluvy je uspokojovanie verejných potrieb. Za verejnú potrebu považoval uzatvorenie živelného poistenia, poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone činnosti zdravotníckeho zariadenia a poistenie všeobecnej zodpovednosti za škodu vo vzťahu k verejnému majetku spravovanému žalobcom ako štátnou príspevkovou organizáciou.

7. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že na zaplatenie poistného v sume 118.292,04 eur za obdobie od 1. júna 2010 do 18. apríla 2011 vznikol žalobcovi voči žalovanému nárok a preto oprávnenej žalobe v tejto časti vyhovel a zaviazal žalovaného na zaplatenie tejto sumy v prospech žalobcu, a to napriek vznesenej námietke premlčania zo strany žalovaného. Konštatoval, že žalobca nárok na zaplatenie sumy 118.292,04 eur uplatnil voči žalovanému na súde pred uplynutím štvorročnej premlčacej doby, pritom otázku premlčania týchto nárokov posudzoval podľa ustanovení Obchodného zákonníka a uzavrel, že nárok žalobcu na zaplatenie poistného vo výške 118.292,04 eur nie je premlčaný.

8. Keďže sa žalovaný dostal do omeškania s úhradou svojich peňažných záväzkov uložil súd žalovanému v súlade s § 369 Obchodného zákonníka, v spojení s § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka (účinným do 31. januára 2013), zaplatiť príslušný zákonný 9% ročný úrok z omeškania odo dňa nasledujúceho po splatnosti tej - ktorej pohľadávky žalobcu, a to až do doby poskytnutia riadneho plnenia zo strany žalovaného, t. j. do zaplatenia. Súd teda zaviazal žalovaného aj na zaplatenie 9% ročného úroku z omeškania zo sumy 34.001,63 eur od 2. júna 2010 do zaplatenia, 9% ročného úroku z omeškania zo sumy 34.001,63 eur od 2. septembra 2010 do zaplatenia, 9% ročného úroku z omeškania zo sumy 34.001,63 eur od 2. decembra 2010 do zaplatenia a 9% ročného úroku z omeškania zo sumy 16.287,15 eur od 2. marca 2011 do zaplatenia.

9. V súlade s ust. § 369c Obchodného zákonníka v spojení s § 2 nariadenia vlády SR č. 21/2013 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Obchodného zákonníka, uložil súd žalovanému zaplatiť paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40 eur v prospech žalobcu.

10. O nároku na náhradu trov tohto konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 2 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP a priznal žalobcovi podľa pomeru jeho úspechu voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 40% (70% - 30% = 40%) s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

11. Na základe odvolania žalovaného Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 1Cob/43/2018-155 z 25. apríla 2019 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa druhej až štvrtej výrokovej vety podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil. Sporovým stranám nepriznal nárok na náhradu trov konania.

12. Na základe dovolania žalovaného dovolací súd uznesením sp. zn. 1Obdo/86/2019 z 29. septembra 2020 rozsudok odvolacieho súdu č. k. 1Cob/43/2018-155 z 25. apríla 2019 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

13. Dovolací súd dal za pravdu dovolateľovi, ktorý označil odôvodnenie odvolacieho súdu, za natoľko rozporné, že zakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Vychádzajúc z bodu 23 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu odvolací súd aplikoval na predmetný vzťah § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka v znení: „Touto časťou zákona sa spravujú takisto záväzkové vzťahy medzi subjektom verejného práva, ak sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky a podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti.“ Odvolací súd aplikoval túto právnu normu v znení účinnom od 1. februára 2013. Súd prvej inštancie však založil svoje rozhodnutie na ustanovení § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka v znení účinnom ku dňu 31. máju 2006, teda ku dňu uzatvorenia poistnej zmluvy účastníkmi, ktoré nie je totožné so znením účinným od 1. februára 2013. So zreteľom na uvedené sa dovolací súd potom stotožnil s názorom dovolateľa, že prekvapujúco a rozporne vyznieva záver odvolacieho súdu vyjadrený v bode 31 odôvodnenia jeho rozsudku, keď odvolací súd

skonštatoval, že súd prvej inštancie návrh žalobcu aj správne právne posúdil. V odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu absentuje aj vysvetlenie dôvodu, pre ktorý daný vzťah neposudzoval podľa § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia poistnej zmluvy účastníkmi. Vychádzajúc z uvedeného, sa odvolací súd stotožnil aj s konštatovaním žalovaného, že aplikáciou inej normy vylúčil spornú otázku, ktorú bolo potrebné v danom prípade vyriešiť ako rozhodujúcu, respektíve chýba presvedčivé odôvodnenie prečo nie je žalovaným zdôrazňované rozlišovanie pojmov zabezpečenie verejných potrieb alebo zabezpečenie vlastnej prevádzky potrebné. V súvislosti s tým, sa odvolací súd nevysporiadal ani s ďalšou námietkou žalovaného, že obsahom zmluvy je nielen poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú osobám v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, ale jej obsahom sú aj druhovo iné poistenia a to živelné poistenie, poistenie strojov a poistenie všeobecnej zodpovednosti za škodu napriek tomu, že posúdenie obsahu zmlúv je rozhodujúce pre určenie, či je potrebné predmetný záväzkový vzťah a teda aj dĺžku premlčacej lehoty posudzovať podľa ustanovení Obchodného alebo Občianskeho zákonníka.

14. So zreteľom na uvedené došiel odvolací súd k záveru, že odvolací súd v odôvodnení jeho rozhodnutia (a to ani pri spojení rozsudkov súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) nenaplnil požiadavky plynúce zo základného práva žalovaného na súdnu ochranu, keďže odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nemožno považovať za uspokojujúce. Postupom súdov teda došlo k vade v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, ktorá zakladá porušenie práva žalovaného na spravodlivý súdny proces. Dovolací súd preto rozhodnutie odvolacieho súdu podľa § 449 ods. 1 CSP zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu podľa § 450 CSP na ďalšie konanie.

15. Krajský súd v Prešove ďalším rozsudkom č. k. 2Cob/19/2021-284 z 31. marca 2022 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutých výrokoch pod bodmi II. a IV. tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 27.262,40 eur s 9% úrokom z omeškania ročne zo sumy 7.717,59 eur od 2. júna 2010 do zaplatenia, zo sumy 7.717,59 eur od 2. septembra 2010 do zaplatenia, zo sumy 7.717,59 eur od 2. decembra 2010 do zaplatenia, zo sumy 4.109,63 eur od 2. marca 2011 do zaplatenia a paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40,- eur, všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a žalovanej proti žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 68%.

16. Vyslovil názor, že verejnou potrebnou je nielen potreba týkajúca sa všetkých občanov, ale i potreba, na ktorej je záujem z hľadiska určitej územnej oblasti obce, potreba v určitých vecných oblastiach a úsekoch, na ktorých je všeobecne uznávaný záujem. Ide o najmä o záujmy v oblasti hospodárskej, zdravotníckej, životného prostredia, sociálnej alebo kultúrnej. Podmienka aplikácie Obchodného zákonníka na záväzkové vzťahy v zmysle ustanovenia § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka, vzťahujúca sa k vymedzeniu predmetu vzťahu, t. j. že musí ísť o vzťahy týkajúce sa zabezpečovania verejných potrieb, je splnená aj v prípade širších súvislostí (tak to judikovali rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR zo dňa 26. januára 2019 sp. zn. 29Cdo/2115/98, zo dňa 14. decembra 2010 sp. zn. 28Cdo/4437/2010, či zo dňa 27. apríla 2006 sp. zn. 33Odo/478/2004, alebo aj zo dňa 29. júna 2021 sp. zn. 23Cdo/1197/2021). Konštatoval, že aj keď nejde o rozhodnutia, ktoré boli vydané súdmi SR, ide o výklad akceptovateľný aj pre potreby tohto konania, pretože ide o výklad totožného právneho predpisu (platného vtedy v ČR i SR), a to ustanovenia § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka. Poukázal na to, že napokon z takéhoto právneho posúdenia vychádzajú aj slovenské súdy (napríklad rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/154/2011). Odvolací súd sa s týmito názormi stotožnil.

17. Zdôraznil, že v zmysle ustanovenia § 263 Obchodného zákonníka úprava týkajúca sa premlčania, na ktorú sa má vzťahovať Obchodný zákonník (konkrétne ustanovenie § 386 až § 408) je kogentnou, preto v tých vzťahoch, kde prichádza do úvahy posúdenie záväzkového vzťahu medzi stranami ako vzťahu, na ktorý sa aplikuje Obchodný zákonník, nie je možné dohodou upraviť aplikáciu Občianskeho zákonníka. Dohoda, ktorá by sa takto aplikovala v záväzkovom vzťahu príslušných strán by bola neplatná pre rozpor so zákonom.

18. Ďalej uviedol, že pri zodpovedaní otázky, ktoré z predmetných poistení spĺňajú podmienku poistenia, ktorého cieľom, či účelom je zabezpečenie verejných potrieb (v širších súvislostiach) a nielen zabezpečenie vlastnej prevádzky, odvolací súd vychádzal z vyjadrení strán, ale i z posudzovania dohodnutých poistení tak, ako sú predmetom poistnej zmluvy uzavretej stranami. Upriamil pozornosť na skutočnosť, že už pred súdom prvej inštancie sa aj žalovaná strana na pojednávaní vyjadrila, že v nepatrnom rozsahu, najmä vo vzťahu k poisteniu zodpovednosti za škodu spôsobenú zdravotníckou činnosťou, by bolo možné posúdiť záväzkový vzťah ako „obchodnoprávny“.

19. Pri hodnotení poistení, ktoré boli dohodnuté poistnou zmluvou, odvolací súd tak vychádzal z ich obsahu pojatého do zmluvy i pripojených všeobecných poistných podmienok. Dospel tak k záveru, že vo vzťahu k poisteniu zodpovednosti žalovanej nemocnice tak, ako je špecifikovaná v súhrne platieb poistného (uvedená pod bodmi 8, 9 poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone činnosti zdravotníckeho zariadenia i poistenie všeobecnej zodpovednosti za škodu s poistným ročným vo výške 930.000,- Sk) je potrebné vyhodnotiť tento poistný vzťah ako vzťah, ktorého cieľom alebo úmyslom je uspokojovanie verejných potrieb. Z tohto osobitného druhu poistenia plynie aj to, že nejde len o zabezpečovanie prevádzkových potrieb nemocnice, ale ide v podstate aj o zabezpečenie plnení subjektom, ktorým pri poskytovaní zdravotníckej činnosti alebo aj inej činnosti zdravotníckeho zariadenia vznikla ujma. Ide teda o taký druh poistného plnenia, ktorý má síce byť nápomocným pre žalovanú nemocnicu pri odškodňovaní ňou poškodených subjektov, ale navyše garantuje aj uspokojenie nárokov samotných poškodených. Za daného stavu, majúc na zreteli vyššie spomenuté širšie súvislosti, na ktoré poukázali vo vyššie uvedených rozhodnutiach súdy SR a ČR, dospel odvolací súd k záveru, že pri týchto druhoch poistenia s dohodnutým ročným poistným na sumu 930.000,- Sk ide o poistenie, resp. záväzkový vzťah, ktorý sa týka zabezpečenia verejných potrieb. Opakovane dal odvolací súd do pozornosti už vyššie uvedenú judikatúru, v ktorej je zdôraznené práve posudzovanie zabezpečovania verejných potrieb v širších súvislostiach. Z obsahu poistnej zmluvy týkajúcej sa práve tohto druhu poistenia vyplýva, že má slúžiť aj verejným potrebám. V súvislosti s tým poukázal na záver Najvyššieho súdu ČR o zabezpečení verejných potrieb aj pri nákupe bezpečnostného zariadenia pre potreby školy. Preto pri tomto druhu poistenia, a teda aj pri súvisiacom nároku na poistné, odvolací súd dospel k záveru, že pri aplikácii ustanovenia § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka, platného v čase uzavretia predmetnej poistnej zmluvy, treba v tejto časti poistenia aplikovať Obchodný zákonník. Výslovil názor, že nemožno v tomto opomenúť ani legislatívne žiadané poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú poskytovaním zdravotnej starostlivosti, na ktorú dôvodne podľa názoru odvolacieho súdu poukazoval i samotný žalobca.

20. Pokiaľ ide o ďalšie dohodnuté druhy poistenia, a to živelné poistenie, poistenie strojov, tieto považoval za majúce charakter uspokojovania prevádzkových potrieb žalovanej nemocnice, čo nie je vo svojej podstate ani v širších súvislostiach uspokojovaním alebo zabezpečovaním verejných potrieb, ale prevádzkových potrieb nemocnice.

21. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že pre poistné týkajúce sa poistenia tak, ako je uvedené v súhrne poistného pod bodmi 8 až 9, treba aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka aj s úpravou pojatou do § 397 Obchodného zákonníka o premlčacej dobe v dĺžke štyroch rokov. Na ďalší záväzkový vzťah týkajúci sa živelného poistenia, poistenia strojov, považoval však aplikáciu Obchodného zákonníka za nemožnú, pričom považoval za potrebné rešpektovať v tejto časti aj to, čo samé zmluvné strany pojali do zmluvy, že sa na tieto druhy poistenia má aplikovať Občiansky zákonník, a teda aj v zmysle jeho ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka s trojročnou premlčacou dobou.

22. V poistnom, ktoré nie je premlčané, je ročné poistné vo výške dohodnutej, t. j. vo výške 930.000,- Sk, čo zodpovedá sume 30.870,34 eur. Na štvrtý rok pripadá potom poistné vo výške 7.717,59 eur, a preto za obdobie od 1. júna 2010 do 31. augusta 2010, za obdobie od 1. septembra 2010 do 30. novembra 2010, od 1. decembra 2010 do 28. februára 2011 treba zaplatiť poistné po 7.717,59 eur a za

čas od 1. marca 2011 do 18. apríla 2011, čo zodpovedá poistnému za 49 dní (je nesporným, že poistenie zaniklo 18. apríla 2011) je to suma 4.109,63 eur. Poistné vždy bolo podľa zmluvy splatné nasledujúcim dňom príslušného 3-mesačného obdobia, teda pri omeškaní so zaplatením poistného vznikol nárok žalobcovi aj na úroky z omeškania (§ 369 ods. 1 a nasledujúce Obchodného zákonníka tak, ako ich citoval pre účely rozhodnutia o nárokoch spojených s omeškaním vo svojom rozhodnutí súd prvej inštancie). Dodal, že pri záveroch súdu prvej inštancie o výške úrokov z omeškania, či o dátumoch splatnosti poistného, a teda aj o dátumoch, od ktorých sú priznané úroky z omeškania, ale ani pri záveroch o náhrade nákladov spojených s uplatnením pohľadávky, odvolateľ tieto závery osobitne nerozporoval a pri viazanosti dôvodmi podaného odvolania, odvolací súd nemal ani dôvod pre to, aby v tejto časti privodil iné závery, ako ich privodil súd prvej inštancie.

23. Uzavrel, že za takéhoto stavu pri uplatnenej námietke premlčania a pri závere o zániku poistenia dňom 18. apríla 2011, iné poistné, než poistné za vyššie uvedené dohodnuté poistenia, ktoré sú kvalifikované ako záväzkový vzťah súvisiaci alebo sledujúci uspokojovanie verejných potrieb, nebolo možné pri námietke premlčania vyhovieť.

24. Odvolací súd ďalej poukázal na to, že žalobca čiastočným späťvzatím žaloby akceptoval námietku žalovaného, že pri hmotnoprávnej lehote na uplatnenie nároku (§ 112 Občianskeho zákonníka) je určujúcim dátum skutočného doručenia žaloby súdu dňa 6. marca 2014. Nároky na plnenia splatné najneskôr 1. marca 2011 (či pred týmto dátumom) sú preto v prípade občianskoprávných nárokov uplatnené po 3-ročnej premlčacej dobe vyplývajúcej z ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka.

25. V súvislosti s návrhom žalobcu, aby súd žalovaným vznesenú námietku premlčania vyhodnotil ako odporujúcu dobrým mravom odvolací súd poukázal na judikatúru dovolacieho súdu, ako aj ústavného súdu (napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/441/2013 zo dňa 31. marca 2016, sp. zn. 5Cdo/151/2012 zo dňa 9. decembra 2015, rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS/542/2013 zo dňa 23. septembra 2013, sp. zn. I. ÚS/33/2012 zo dňa 3. októbra 2012, sp. zn. II. ÚS/176/2011 z 20.4.2011), ktorá je v otázke posudzovania uplatnenej námietky premlčania či je/nie je odporujúca dobrým mravom v zásade ustálená v tom, že nevylučuje, že vznesenie námietky premlčania by mohlo byť v rozpore s dobrými mravmi, avšak vždy musí ísť o veľmi výnimočné prípady, v ktorých je výrazom zneužitia tohto práva na úkor strany, ktorá márne uplynutie premlčacej doby nezavinila. Zdôraznil, že postup podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka má miesto iba v ojedinelých a vo výnimočných prípadoch, keď voči strane konania by nepriznanie jej nároku súdom v dôsledku uplynutia premlčacej doby bolo neprimerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom uplatňovaného práva a dôvodmi, pre ktoré svoje právo včas neuplatnil, prípadne k výkonu práva založeného zákonom dochádza z iných dôvodov, než je dosiahnutie hospodárskych cieľov, či uspokojenia iných potrieb, kedy hlavnou alebo aspoň prevažujúcou motiváciou je úmysel poškodiť, či znevýhodniť povinnú osobu (tzv. šikanózný výkon práva). Tieto okolnosti musia byť naplnené v takej výnimočnej intenzite, aby bol odôvodnený tak významný zásah do princípu právnej istoty, akým je odopretie práva uplatniť námietku premlčania.

26. Poukázal súčasne aj na jednu zo základných zásad súkromného práva - *vigilantibus iura scripta sunt* - právo patrí bdelym. Je preto potrebné pri skúmaní otázky, či je vznesenie námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi skúmať, či strana konania, ktorá sa dovoľáva rozporu s dobrými mravmi, postupovala s dostatočnou mierou starostlivosti a opatrnosti práve v súlade so zásadou *vigilantibus iura*, ktorá predpokladá, že každý zodpovedá za náležitú mieru predvídavosti a opatrnosti nielen pri vzniku právneho vzťahu, ale aj pri uplatňovaní svojich práv a výkone svojich práv a povinností z neho vyplývajúcich. So zreteľom na uvedené odvolací súd konštatoval, že pre odopretie účinkov vznesenej námietky premlčania z dôvodu ich rozporov s dobrými mravmi sú rozhodujúce individuálne okolnosti, za ktorých bola námietka premlčania uplatnená. V súvislosti s tým na podporu správnosti jeho záverov poukázal aj na názory publikované v odbornej právnickej literatúre vid' napr. Strapáč, P. - Ďurana, M.: Námietka premlčania a rozpor s dobrými mravmi. Bulletin slovenskej advokácie, 19, 2013, č. 4, 14 - 22.

27. Odvolací súd po vyhodnotení všetkých vyššie uvedených skutočností, akceptujúc aj už ustálenú

súdnu prax, vid' vyššie, bol toho názoru, že v danom prípade pri rešpektovaní základných princípov práva, akými sú princíp právnej istoty, zásada rovnosti strán a rovnosti zbraní, zásada spravodlivosti, nie sú dané okolnosti takej výnimočnej povahy, ktoré by spôsobili prelomenie týchto zásad, kedy by bolo možné dôjsť k záveru, že vznesenie námietky premlčania žalovanou by bolo možné považovať za rozpor s dobrými mravmi.

28. Zdôraznil, že premlčanie má motivovať osoby, aby sa včas domáhali svojich práv. Zmyslom úpravy inštitútu premlčania v občianskoprávných vzťahoch je teda nútiť oprávnený subjekt (veriteľa) pod určitou sankciou k tomu, aby vykonal svoje práva včas, t. j. v primeraných (premlčacích) dobách na súde tak, aby nepretrvával stav neistoty neurčitéj doby a neúnosne nemohol odďaľovať požiadavku splnenia od povinného subjektu (dlžníka). Právna úprava premlčania tým sleduje cieľ čeliť vzniku a existencii dlhotrvajúcich práv a povinností často sprevádzaných aj ich určitou neistotou, nejasnosťou a pochybnosťou. Ak možnosť premlčania nároku má plniť donucovaciu funkciu voči veriteľovi, potom zároveň prispieva k tomu, aby dlžník nebol po časovo neobmedzenú dobu vystavený zo strany veriteľa hrozbe podania úspešnej žaloby. Poukázal na účel premlčania, ktorým je jednak stimulovať subjekty k včasnému vykonaniu subjektívnych občianskych práv (požiadavok), jednak čeliť tomu, aby dlžníci neboli, pokiaľ ide o ich povinnosti, vystavení po časovo neurčitéj dobu donucujúcemu zákroku (tzv. vynútiteľnosti) zo strany súdov. Tým inštitút premlčania v súlade s požiadavkou právnej istoty bráni existencii dlhotrvajúcich občianskych subjektívnych práv a ním zodpovedajúcich povinností, ktoré sú, najmä pokiaľ ide o ich dokazovanie po uplynutí dlhšej doby, vždy späté s určitou spornosťou. Možno teda konštatovať, že povinnému subjektu je poskytnutá námietkou premlčania účinná možnosť jeho ochrany pred uvedenými negatívnymi dopadmi dlhotrvajúcich občianskych subjektívnych práv. Je na úvahe povinného subjektu, či námietku premlčania uplatní, alebo nie.

29. Vyslovil názor, že žalobca sa dostal do stavu, keď nie včas uplatnil nároky na poistné nie z dôvodu, že plnil nároky poisteného z dohodnutého poistenia (na čo sa v odvolacom konaní odvolával), ale tým, že si s najväčšou pravdepodobnosťou dostatočne neuvedomil, že napriek ním samotným, v zmluve deklarovanej aplikácii Občianskeho zákonníka na vzťahy strán, sa mylne „spoliehal“ na aplikáciu noriem práva obchodného. Aj pri tejto ním žiadanej aplikácii, čiastočným späťvzatím žaloby potvrdil, že nebol dostatočne bdely, či ostražitý, aby svoje nároky včas uplatnil. Za takéhoto stavu uzavrel, že dôvodné vznesenie námietky premlčania v civilnom sporovom konaní nebolo možné považovať za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

30. Súd preto z dôvodu účinne vznesenej námietky premlčania žalovaným v rozsahu nad priznanú sumu 27.262,40 eur s príslušnými úrokmi z omeškania pri aplikácii ustanovenia § 388 CSP rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil a uplatnený nárok zamietol.

31. V súvislosti s výrokom o nároku na náhradu trov konania za určujúce označil pravidlá dané aplikáciou ustanovenia § 255 ods. 2 CSP, pretože u oboch strán v konaní ide len o čiastočný úspech. Žalobca uplatnil aj po rozšírení žaloby sumu 170.038,15 eur. Žalobu zobral späť v časti o zaplatenie 34.001,63 eur, vyhovené mu bolo v rozsahu 27.262,40 eur. Prisúdenú sumu oproti celkovo uplatňovanej sume mal v percentuálnom vyjadrení za zodpovedajúcu 16%. Žalobca mal neúspech v rozsahu 84% uplatňovaného nároku, preto odvolací súd pri aplikácii ustanovenia § 255 ods. 2 CSP priznal žalovanej proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 68%.

32. Proti tomuto rozsudku, v časti ktorou odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a IV. (proti vyhovujúcej časti a závislom výroku o náhrade trov konania) podal dovolanie žalovaný navrhujúc rozsudok odvolacieho súdu zmeniť a žalobu v celom rozsahu zamietnuť a priznať žalovanému náhradu trov konania v celom rozsahu. Prípustnosť dovolania vyvodil z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP s tým, že rozhodujúcou otázkou v predmetnom spore bolo, či je obsahom poistného vzťahu založeného medzi žalobcom a žalovaným na základe poistnej zmluvy uzatvorenej dňa 31. mája 2006 uspokojovanie verejných potrieb v zmysle § 261 ods. 2 Obch. zák. veta druhá účinného v znení zákona č. 315/2005 Z. z. alebo zabezpečovanie vlastnej prevádzky dovolateľa, ktorý je štátnou príspevkovou organizáciou zabezpečujúcou poskytovanie zdravotnej starostlivosti a teda, či sa

predmetný vzťah považuje za obchodnoprávny vzťah alebo naopak občianskoprávny záväzkový vzťah. Posúdenie obsahu zmluvy označil za rozhodujúce pre posúdenie námietky vznesenej žalovaným ako oneskorene alebo naopak včas vo vzťahu k žalobou uplatnenému nároku. Výslovil názor, že poisťný vzťah je potrebné posudzovať ako celok a nie samostatne vo vzťahu k jednotlivým predmetom poistenia a či ako celok spadá pod ustanovenie § 261 ods. 2 Obch. zák. veta druhá v znení zák. č. 315/2005 Z. z. Má za to, že na posudzovaný záväzkovoprávny vzťah je možné aplikovať výlučne buď občianskoprávnu alebo obchodnoprávnu úpravu premlčania a nie je možné časť jedného poisťného vzťahu podriadiť pod obchodnoprávny režim a zostávajúcu časť naopak pod režim občianskoprávny tak, ako to urobil odvolací súd v napadnutom rozhodnutí. Podľa názoru dovolateľa je možné za uspokojovanie verejnej potreby výhradne považovať samotné poskytovanie zdravotnej starostlivosti v spojení s tými záväzkovoprávnymi vzťahmi, ktoré nielen umožňujú, ale zároveň podmieňujú jej poskytovanie, t. j. prispievajú svojich obsahom k poskytovaniu zdravotnej starostlivosti. Poisťný vzťah nie je možné klasifikovať ako uspokojovanie verejných potrieb a to ani v širšom kontexte tak, ako to uzavrel odvolací súd, nakoľko poisťný vzťah nie je predpokladom získania povolenia na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a uzatvorenie poistenia v zmysle § 79 ods. 1 písm. s/ zák. č. 578/2004 Z. z. (ďalej aj „ZoPZS“) nie je ani preskúmané v procese udeľovania povolenia na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, jej poskytovanie nie je podmienené existenciou poisťného vzťahu a jeho trvanie, či zánik dozorný orgán žalovaného ani neskúma a zánik poisťného vzťahu nemá ex lege za následok stratu oprávnenia poskytovať zdravotnú starostlivosť a teda existencia, resp. neexistencia poisťného vzťahu nemá žiaden vplyv na uspokojovanie verejných potrieb žalovaným a to poskytovanie zdravotnej starostlivosti. Na podporu správnosti svojho názoru poukázal na rozhodnutie Krajského súdu Banská Bystrica zo dňa 18. decembra 2013 sp. zn. 41Cob/129/2012, ako aj Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 13C/144/2010 z 9. decembra 2010. Žalovaný má za to, že sa nanajvýš jedná o zabezpečovanie vlastnej prevádzky a poistením zodpovednosti vybraných predmetov poistenia si žalovaný zabezpečuje vlastnú prevádzku tak, aby v prípade poistením predvídanej poisťnej udalosti bola táto uspokojená poisťným plnením poskytnutým poisťiteľom. V súvislosti s uvedeným zdôraznil, že rovnako ako mnoho iných zdravotníckych zariadení ani žalovaný v súčasnosti nemá uzatvorený poisťný vzťah v zmysle § 79 ods. 1 písm. s/ ZoPZS a naďalej zabezpečuje uspokojovanie verejných potrieb poskytovaním zdravotnej starostlivosti. Poukázal ďalej na „komponenty“, bez ktorých žalovaný nevie zabezpečiť uspokojovanie verejných potrieb, (dodávanie liekov, kúpa zdravotníckej techniky, záväzkovoprávny vzťah so zdravotnou poisťovňou), teda nevie poskytovať zdravotnú starostlivosť pacientom, čo a contrario v prípade poisťného vzťahu a jeho prípadnej neexistencie neplatí. Zdôraznil, že aj v prípade nesprávneho poskytnutia zdravotnej starostlivosti je žalovaný zodpovedný bez ohľadu na to, či mal v danom čase poisťné krytie alebo nie a poisťný vzťah bude determinantom len pre určenie, či prípadnú náhradu škody bude povinný žalovaný nahradiť sám alebo plnenie poskytne poisťiteľ. V súvislosti s judikatúrou českých súdov, na ktorú sa odvoláva aj odvolací súd v napadnutom rozhodnutí, odvolateľ uviedol, že ústavný súd už opakovane skonštatoval, že judikatúra z českého právneho prostredia nie je v našom právnom poriadku záväzná.

33. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie zamietnuť. Stotožnil sa so záverom odvolacieho súdu, že podmienka aplikácie Obchodného zákonníka na záväzkové vzťahy v zmysle ustanovenia § 261 ods. 2 Obch. zák. vzťahujúca sa k vymedzeniu predmetu vzťahu, t. j. že musí ísť o vzťahy týkajúce sa zabezpečovania verejných potrieb je splnená aj v prípade širších súvislostí. Nestotožnil sa so spochybňovaním aplikácie českej judikatúry, pretože je síce pravda, že rozhodnutia českých súdov nie sú súčasťou slovenskej judikatúry, nie je však žiadny dôvod, aby súd aj na takéto rozhodnutia neprihliadal. Napokon odvolací súd v napadnutom rozhodnutí výslovne uviedol, že z takéhoto právneho posúdenia, ktoré vyslovil NS ČR, vychádzajú aj slovenské súdy, pričom poukázal napr. na rozsudok NS SR sp. zn. 6Cdo/154/2011. Skutočnosť, že zákon č. 578/2004 Z. z. s neplnením povinnosti upravenej v § 79 ods. 1 písm. s/ nespájal žiadne následky, označil pre posúdenie poistenia zodpovednosti za škodu ako vzťahu, ktorý sa týka zabezpečenia verejných potrieb, za nepodstatné.

34. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací podľa ustanovenia § 35 CSP (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§

443 CSP) dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok je prípustný a aj dôvodný.

35. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

36. Podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

37. Podľa § 432 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 <. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

38. Podľa § 432 ods. 2 CSP, dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

39. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP musí mať zreteľné charakteristické znaky predovšetkým musí ísť o otázku právnu, teda v žiadnom prípade nemôže ísť o skutkovú otázku. Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním nie o právnu otázku, ktorá podľa dovolateľa mala byť riešená. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu) nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

40. Dovolateľ v podanom dovolaní vymedzil právnu otázku, či obsahom poistného vzťahu, založeného medzi žalobcom ako obchodnou spoločnosťou a žalovaným ako štátnou príspevkovou organizáciou na základe poistnej zmluvy uzatvorenej dňa 31. mája 2006 je uspokojovanie verejných potrieb podľa § 261 ods. 2 Obch. zák. veta druhá v znení zákona č. 315/2005 Z. z., teda, či sa na záväzkový vzťah účastníkov vzťahuje Občiansky alebo Obchodný zákonník, pričom vyriešenie tejto otázky je významné pre posúdenie, či je uplatnený nárok premlčaný, tvrdiac okrem iného, že táto otázka nebola ešte v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu vyriešená.

41. Žalovaný takto náležite konkretizoval právnu otázku - podľa jeho názoru - neriešenú dovolacím súdom. Úlohou dovolacieho súdu bolo preto posúdiť, či ide o otázku, ktorú dovolací súd doposiaľ ešte neriešil. Pojem „vyriešená právna otázka“ nemožno vnímať ako „už raz riešená otázka“, ale ako „otázka vyriešená ustálené“, teda, že ohľadom právnej otázky existuje ustálená prax dovolacieho súdu. Dovolací súd v tomto smere uvádza, že „ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu“ je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax, vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali (pozri napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/6/2017, 3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/21/2017, 6Cdo/129/2017, 8Cdo/33/2017). Inak povedané, pokiaľ nejde o rozhodnutia publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (relevantné sú aj staršie zbierky, pozri napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/29/2017 z 24. januára 2018) tak možno za ustálenú prax považovať aj nepublikované rozhodnutie, ale musí spĺňať ďalšie predpoklady a to buď je tento názor vyjadrený opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach alebo názor je vyjadrený aj v jednotlivom nepublikovanom rozhodnutí, ale na toto rozhodnutie (resp. právny názor v ňom vyjadrený) nadviazali

niektoré neskôr vydané rozhodnutia, t. j. opäť musí ísť o akceptáciu právneho názoru vo viacerých ďalších rozhodnutiach najvyššieho súdu. Z uvedených rozhodnutí vyplýva, že pokiaľ najvyšší súd odkazuje na nepublikované rozhodnutia, malo by ísť o „viacero“ takýchto rozhodnutí. Tomu, že ide o rozhodovacie prax ustálenú (a teda opakujúca sa) by ďalej malo nasvedčovať to, že tieto nepublikované rozhodnutia sú verejne dostupné a ľahko dohľadateľné (najmä prostredníctvom internetu) aj pri bežnej lustrácii medzi rozhodnutiami najvyššieho súdu k danej právnej otázke, keďže ich je opakujúce množstvo.

42. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (vid'. rozhodnutie č. 71, publikované v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 8/2018).

43. Pokiaľ ide o žalovaným formulovanú otázku, dovolací súd nemá z jeho rozhodovacej činnosti vedomosť, že by táto právna otázka bola už vyriešená a ani žalobca vo vyjadrení k dovolaniu neoznačil žiadne rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých by ako súd dovolací riešil žalovaným vymedzenú otázku a ani netvrdil, že by takéto rozhodnutie v praxi už existovalo.

44. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 písm. b/ CSP v situácii, na ktorú sa vzťahuje toto ustanovenie dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovaného je procesne prípustné, následne preto skúmal, či podané dovolanie je dôvodné (či napadnutý rozsudok odvolacieho súdu skutočne vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci v predmetnej právnej otázke).

45. Rozhodujúcim v prejednávanej veci bolo posúdenie, či sa predmet účastníkmi dňa 31. mája 2006 uzatvorenej poisťovnej zmluvy č. 80-7003551 týka zabezpečovania verejných potrieb a teda určenia obchodnoprávnej alebo občianskoprávnej povahy záväzkového vzťahu medzi stranami a to aj v súvislosti s námietkou premlčania vznesenou žalovaným. V tomto kontexte sa odvolací súd správne zaoberal otázkou, či medzi účastníkmi vzniknutý vzťah (ne)podlieha režimu ustanovenia § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka. So závermi, ku ktorým odvolací súd v tomto smere dospel, sa dovolací súd nestotožňuje, nepovažuje ich za správne. Pri skúmaní zákonnej požiadavky týkajúcej sa predmetu záväzkového vzťahu dospel odvolací súd k záveru, že vo vzťahu k poisteniu zodpovednosti žalovanej nemocnice, tak ako je špecifikované v súhrne platieb poisťovného pod bodmi 8 a 9 (poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone činnosti zdravotníckeho zariadenia i poistenie všeobecnej zodpovednosti za škodu s ročným poisťovým v sume 930.000,-Sk) je potrebné vyhodnotiť tento poisťový vzťah ako vzťah, ktorého cieľom alebo úmyslom je uspokojovanie verejných potrieb. Chápajúc zabezpečovanie verejných potrieb v širších súvislostiach odvolací súd zdôraznil, že nejde len o zabezpečovanie prevádzkových potrieb nemocnice, ale ide v podstate aj o zabezpečenie plnení subjektom, ktorým pri poskytovaní zdravotníckej činnosti alebo aj inej činnosti zdravotníckym zariadením vznikla ujma. Dovolací súd sa nestotožnil s posúdením vzťahu účastníkov ako vzťahu obchodnoprávneho a posúdil ho ako vzťah občianskoprávny. Podľa názoru dovolacieho súdu obsahom záväzkov z poisťovnej zmluvy nie je priamo uspokojovanie verejných potrieb podľa § 261 ods. 2 Obch. zák., hoci ju uzatvoril žalovaný ako poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, teda osoba, ktorá primárne vykonáva verejnoprospešnú činnosť, nakoľko predmet poisťovnej zmluvy nemá bezprostredný vplyv na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, čo do rozsahu a kvality a tak ako to uviedol odvolací súd, poisťové plnenie je len nápomocné pre žalovanú nemocnicu pri odškodňovaní ňou poškodených subjektov a garantuje uspokojenie nárokov poškodených. Účelom poisťovného vzťahu je teda len kryť poistený subjekt v prípade, že nastane poistením predvídaná škodová udalosť, aby prípadnú náhradu škody nebol povinný nahradiť žalovaný sám, ale plnenie poskytol poisťovateľ. Obsahom vzťahu účastníkov nie je bezprostredné a priame uspokojovanie verejných potrieb, týmto vzťahom nie je uspokojovanie verejných potrieb realizované ale s ich uspokojovaním len súvisí, bez tohto vzťahu žalovaná nemocnica vie

poskytovať zdravotnú starostlivosť pacientom, teda poskytovanie zdravotnej starostlivosti nezávisí od vzťahu účastníkov. Poistný vzťah (Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone činnosti zdravotníckeho zariadenia a Poistenie všeobecnej zodpovednosti za škodu) nie je ani predpokladom oprávnenia poskytovať zdravotnú starostlivosť, ani podmienkou jej poskytovania a preto vzťah účastníkov nie je možné a to ani v širšej súvislosti považovať za vzťah upravený v § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia poistnej zmluvy. Ako vyplýva z obsahu spisu nebolo sporné, že zmluvu pripravoval žalobca, zmluva ustanovuje, že vo veciach, ktoré nie sú stanovené v zmluve sa budú zmluvné strany riadiť príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka a samotná zástupkyňa žalobcu na pojednávaní pred odvolacím súdom (č. l. 280 p.v.) potvrdila, že v predmetnej zmluve sa neuvádza odkaz na iný, ako Občiansky zákonník. Aj uvedené podľa názoru dovolacieho súdu nenasvedčuje tomu, že žalobca považoval vzťah účastníkov za vzťah obchodnoprávny. Nenasvedčujú tomu ani jednotlivé druhy poistenia, tak ako vyplývajú zo súhrnu poistného, ktorým je nielen poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone činnosti zdravotníckeho zariadenia, ale aj živelné poistenie, poistenie strojov a poistenie všeobecnej zodpovednosti, pričom zástupkyňa žalobcu na pojednávaní pred odvolacím súdom potvrdila (č. l. 280 p.v.), že keď poisťovali nemocnicu, mali na mysli širší rozmer, nežli po jednotlivých položkách, ktoré by mohli súvisieť s uspokojovaním verejného záujmu.

46. Je síce pravdou, že v čase uzatvorenia poistnej zmluvy bola povinnosť uzavrieť zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú osobám v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti uložená poskytovateľovi, ktorý je držiteľom povolenia alebo držiteľom licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v § 79 ods. 1 písm. t/ zák. č. 578/2004 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy s tým, že poistenie musí trvať po celý čas, počas ktorého je poskytovateľ oprávnený poskytovať zdravotnú starostlivosť, za porušenie tejto povinnosti síce mohla byť žalovanému podľa § 82 ods. 1 písm. a/ uvedeného zákona uložená pokuta, nesplnenie povinnosti uzavretia zmluvy o poistení zodpovednosti za škodu nebolo však podľa § 18 zák. č. 578/2004 Z. z., na rozdiel od porušenia iných povinností uložených zákonom, dôvodom pre dočasné pozastavenie povolenia a nebolo ani dôvodom pre zrušenie povolenia v zmysle § 19 zák. č. 578/2004 Z. z. So zreteľom na uvedené ani táto právna úprava podľa názoru dovolacieho súdu nesvedčí o tom, že vzťah účastníkov, založený predmetnou poistnou zmluvou, slúži na uspokojovanie verejných potrieb.

47. Ak je, vychádzajúc z uvedeného, potrebné na vzťah účastníkov aplikovať Občiansky zákonník, posudzuje sa aj otázka premlčania podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka.

48. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

49. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

50. Podľa § 103 Občianskeho zákonníka, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti.

51. Nakoľko bola žaloba podaná až po uplynutí trojročnej premlčacej doby po splatnosti aj poslednej štvrtročnej splátky poistného (posledná štvrtročná splátka poistného podľa poistnej zmluvy splatná dňa 1. marca 2011) a žalovaný vzniesol námietku premlčania, dovolací súd zmenil rozsudok odvolacieho súdu podľa § 449 ods. 3 CSP a žalobu aj vo zvyšnej časti zamietol.

52. So zreteľom na skutočnosť, že žalobca čiastočným späťvzatím žaloby procesne zavinil zastavenie konania v časti zodpovedajúcej späťvzatiu a neúspech žalobcu v konaní vo zvyšnej časti, dovolací súd zmenil rozsudok odvolacieho súdu v časti týkajúcej sa nároku na náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania podľa §§ 449 ods. 3, 453 ods. 2 CSP a podľa §§ 255 ods. 1, 256 ods. 1, 262 ods. 1, 396 ods. 1 CSP a priznal žalovanému náhradu trov týchto konaní v celom rozsahu s tým, že o výške

náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

53. Žalovaný mal v dovolacom konaní plný úspech, preto mu dovolací súd priznal podľa § 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov dovolacieho konania s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

54. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.